

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.005.02.2020

Prof. UEK dr hab. inż. Andrzej Chochół
Rektor
Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie
ul. Rakowicka 27
31-510 Kraków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/023 Kształcenie cudzoziemców na polskich uczelniach

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie
ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków
T +48 12 342 34 00, F +48 12 342 34 44
lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, ul. Rakowicka 27; 31-510 Kraków (dalej: <i>Uniwersytet, UEK, Uczelnia</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. UEK dr hab. inż. Andrzej Chochół, Rektor, od 2012 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Szacowanie możliwości kształcenia cudzoziemców.2. Prowadzenie rekrutacji na studia oraz kształcenia cudzoziemców.3. Planowanie i finansowanie kształcenia cudzoziemców.4. Współpraca właściwych podmiotów na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017 – 2020 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Wojciech Dudek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/73/2020 z 7 maja 2020 r. (akta kontroli str.3-4)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK ocenia pozytywnie działania władz Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie związane z kształceniem cudzoziemców, w tym szacowanie możliwości Uczelni, prowadzenie procesu rekrutacji, planowanie i finansowanie działań związanych z procesem kształcenia cudzoziemców oraz współpracę z właściwymi podmiotami na rzecz wspierania realizacji tego procesu.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Uczelnia dysponowała kompletnymi informacjami w zakresie liczby cudzoziemców kształcących się na Uczelni, z uwzględnieniem podziału na poszczególne poziomy i kierunki studiów oraz szacowała potrzeby związane z kształceniem cudzoziemców.

Proces rekrutacji cudzoziemców prowadzony był zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i wewnętrznymi regulacjami przyjętymi na Uczelni. Podczas prowadzonego naboru badano znajomość języka polskiego przez cudzoziemców na wymaganym poziomie. Podstawą wydawanych przez Rektora decyzji dotyczących podejmowania i odbywania studiów były przyjęte na Uniwersytecie kryteria odnoszące się do tych procesów.

Podczas realizacji programów studiów Uczelnia umożliwiała studentom cudzoziemcom uzyskiwanie wymaganej liczby punktów Europejskiego Systemu Akumulacji i Transferu Punktów³. UEK opracował dokument z założonymi celami strategicznymi oraz kierunkami działań, dzięki którym miały być one osiągnięte, a opracowane sprawozdanie z realizacji planowanych celów pozwoliło na dokonanie analizy stopnia osiągnięcia pierwotnych zamierzeń.

Pobieranie opłat edukacyjnych od studentów cudzoziemców następowało zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i przyjętymi na Uczelni regulacjami wewnętrznymi. Studenci cudzoziemcy korzystali z różnych form stypendiów, w tym m.in. w ramach programów Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej (a następnie Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej), a także stypendiów Rektora za wyniki w nauce. Były one przyznawane studentom zgodnie z kryteriami przyjętymi w uregulowaniach wewnętrznych Uniwersytetu.

Uczelnia prowadziła aktywne działania na rzecz współpracy z różnymi podmiotami w zakresie kształcenia cudzoziemców, w tym m.in. poprzez zaangażowanie w programy podwójnych dyplomów. Do właściwych podmiotów i w odpowiednich terminach były przekazywane informacje dotyczące przyjęcia na studia cudzoziemców, niepodjęcia przez nich studiów lub skreślenia ich z listy studentów. Według stanu na 31 grudnia każdego roku przekazywano ministrowi właściwemu ds. szkolnictwa wyższego wykazy cudzoziemców kształcących się na Uczelni oraz zamieszczano w systemie POL-on wszystkie wymagane dane dot. cudzoziemców.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową

³ Dalej: *ECTS*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Szacowanie możliwości kształcenia cudzoziemców.

1.1 Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie dysponował wiedzą na temat liczby studentów uczących się na Uniwersytecie, w tym także o cudzoziemcach. Łączna liczba osób podejmujących kształcenie⁵ spadła z 8185 w roku akademickim 2016/2017 r. do 5243 w roku akademickim 2019/2020 r. Liczba studentów cudzoziemców wynosiła 521 osób w roku 2016/2017 na 25 kierunkach i 268 osób w roku 2019/2020 na 26 kierunkach. Łączna liczba kończących kształcenie wynosiła w kolejnych latach: 6788 osób w roku akademickim 2016/2017 r. a w 2019/2020 r. zmniejszyła się do 5208 osób. Łączna liczba cudzoziemców kończących kształcenie wzrosła z 271 osób w roku akademickim 2016/2017 do 346 osób w roku akademickim 2019/2020. Liczba cudzoziemców studiujących w 2016 r.⁶ na UEK wyniosła 1270 osób i zmniejszyła się do 695 osób w 2019 r.⁷ czyli o 54,7%.

Łączna liczba cudzoziemców odbywających kształcenie na studiach I stopnia wyniosła w następujących latach akademickich: 2016/2017 – 849, 2017/2018 – 759, 2018/2019 – 593, 2019/2020 – 472. Łączna liczba cudzoziemców odbywających kształcenie na studiach II stopnia wyniosła w następujących latach akademickich: 2016/2017 – 370, 2017/2018 – 415, 2018/2019 – 311, 2019/2020 – 203. Na studiach III stopnia odbywała kształcenie w kolejnych latach akademickich następująca liczba cudzoziemców: 2016/2017 – 45, 2017/2018 – 34, 2018/2019 – 49, 2019/2020 – 17.

Łączna liczba osób odbywających kształcenie na Uniwersytecie w kolejnych latach wynosiła: w roku 2016 – 19617 studentów (w tym 1232 cudzoziemców tj. 6,3%); w roku 2017 – 17454 studentów (w tym 1180 cudzoziemców tj. 6,7%); w roku 2018 – 14 880 studentów (w tym 906 cudzoziemców tj. 6,0%); w roku 2019 – 13187 studentów (w tym 680 cudzoziemców tj. 5,1%).

(akta kontroli str.40,78-99)

Jak podała Kierownik Działu Nauczania UEK, zauważalny spadek liczby studentów, w tym cudzoziemców, wynikał m.in. ze zmian obowiązującego prawa w zakresie szkolnictwa wyższego i nauki. W konsekwencji, w celu podniesienia jakości kształcenia, Uniwersytet podjął decyzję o zmniejszeniu liczby studentów a pierwszym krokiem do osiągnięcia tego celu było ograniczenie limitów przyjęć, które stopniowo były zmniejszane o 30%.

(akta kontroli str.40)

Największa liczba cudzoziemców studiowała w roku 2016⁸ na kierunkach: międzynarodowe stosunki gospodarcze (prowadzonych jako dwa odrębne kierunki – w języku polskim oraz w języku angielskim), zarządzanie, oraz turystyka i rekreacja. Natomiast w roku 2019⁹ do najpopularniejszych kierunków wśród cudzoziemców należały: zarządzanie, marketing i komunikacja rynkowa oraz turystyka i rekreacja.

(akta kontroli str.30)

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Dane odnoszące się do rozpoczęcia nauki dotyczą stanu na 1 października danego roku akademickiego.

⁶ Dane na 31 grudnia 2016 r.

⁷ Dane na 31 grudnia 2019 r.

⁸ Dane na 31 grudnia 2016 r.

⁹ Dane na 31 grudnia 2019 r.

1.2 UEK na bieżąco szacował potrzeby związane z kształceniem cudzoziemców. Zarządzenie Rektora UEK w sprawie wprowadzenia *Strategii mobilności międzynarodowej pracowników i studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie*¹⁰ zawierało m. in. poniższe cele:

- rozszerzenie oferty dydaktycznej uczelni o nowe i unikatowe kierunki/specjalności prowadzone w językach obcych (jako narzędzia wskazano m.in. badanie trendów, rynków i potrzeb przedsiębiorstw – krajowych i zagranicznych oraz ubieganie się o granty na studia w języku angielskim);
- przygotowanie środowiska akademickiego do pracy ze studentem akademickim (jako narzędzia wskazano m.in.: szkolenia dla kadry dydaktycznej i administracyjnej zwłaszcza w zakresie różnic kulturowych, nowoczesnych metod nauczania i języków obcych);
- przygotowanie infrastruktury dla studentów, pracowników i klientów zagranicznych (jako narzędzia wskazano m.in. przygotowanie tabliczek informacyjnych oraz interfejsów wszystkich systemów informatycznych UEK w języku angielskim);
- zwiększenie mobilności studentów – z UEK i do UEK (jako narzędzia wskazano m.in.: wprowadzenie programów w języku angielskim na wszystkich wydziałach oraz poszerzenie oferty dydaktycznej w językach angielskim i rosyjskim);
- pozyskanie większej liczby studentów obcokrajowców na studia regularne (jako narzędzia wskazano m.in.: zwiększenie środków na promocję zagraniczną oraz zwiększenie liczby samodzielnych pracowników naukowych prowadzących zajęcia w językach obcych);
- wizerunek uczelni i promocja uczelni na arenie międzynarodowej (jako narzędzia wskazano m.in.: prowadzenie strony www UEK z uwzględnieniem najnowszych trendów światowych oraz poprawę komunikacji wewnątrzuczelnianej poprzez regularne spotkania dotyczące np. umiędzynarodowienia).

(akta kontroli str.100-104)

Stosowane przez UEK kryterium przychodów oraz kosztów dotyczyło typu studiów a nie rodzaju studentów (krajowy, zagraniczny). Przyczyną takiego stanu rzeczy, jak wyjaśniła Prorektor ds. Kształcenia i Studentów UEK (dalej: *Prorektor*) jest fakt, iż finansowanie kosztów studiów części cudzoziemców posiadających Kartę Polaka odbywa się w ramach subwencji. Ponadto cudzoziemcy uczestniczący w studiach w języku angielskim stanowią jedną grupę wraz z uczestnikami będącymi Polakami a postali cudzoziemcy – studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych – nie stanowią wyodrębnionych kierunków czy specjalności będąc słuchaczami na istniejących kierunkach lub specjalnościach.

(akta kontroli str.21)

Prognozy naliczenia czesnego były zawarte w załączniku nr 2 do planu rzeczowo-finansowego UEK na kolejne lata, i tak: w 2017 r. wyniosły 29 479,1 tys. zł, w 2018 r. – 30 327,9 tys. zł a w 2019 r. – 29 339,7 tys. zł.

(akta kontroli str.34-36)

¹⁰ Zarządzenie nr R-0201-4/2017 z 18 stycznia 2017 r. Zgodnie z § 2 Zarządzenia obowiązywało ono od dnia podpisania do końca kadencji 2016-2020.

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

NIK ocenia pozytywnie sposób szacowania możliwości kształcenia cudzoziemców na Uniwersytecie.

2. Prowadzenie rekrutacji na studia oraz kształcenia cudzoziemców.

Opis stanu
faktycznego

2.1 UEK ustalał zasady i tryb prowadzenia rekrutacji na każdy objęty kontrolą rok akademicki. Zakres przedmiotowy tych regulacji dotyczył wszystkich kierunków studiów a podmiotowy studentów krajowych jak i zagranicznych. Na podstawie uchwał Senatu UEK Rektor wydawał stosowne zarządzenia¹¹.

(akta kontroli str.105-150)

W okresie objętym kontrolą proces rekrutacji na UEK odbywał się na podstawie ustawy z 27 lipca 2005 r. prawo o szkolnictwie wyższym¹² oraz na podstawie ustawy z 20 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce¹³.

W pierwszym okresie, do grupy cudzoziemców mogących podjąć studia na zasadach obowiązujących obywateli polskich należeli ci wymienieni w obowiązującej ustawie tj. m.in. posiadający Kartę Polaka, kartę stałego pobytu lub obywatele krajów Unii Europejskiej. Osoby niewymienione w ustawie mogły być przyjmowane na studia w oparciu m.in. o umowy międzynarodowe, decyzji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego lub decyzji Rektora. Podstawą do przyjęcia na studia I stopnia były oceny ze świadectwa dojrzałości lub jego odpowiednika a Uczelniana Komisja Rekrutacyjna przeliczała wyniki matury w sposób indywidualny i podejmowała ostateczną decyzję w sprawie liczby punktów. Świadectwo dojrzałości z zagranicy musiało zostać przetłumaczone na język polski przez uprawnione do tego podmioty. Na studia II stopnia przyjęcie mogło nastąpić na podstawie średniej ocen (dotyczyło absolwentów UEK) lub egzaminu wstępnego.

W drugim z powyższych przypadków do grupy cudzoziemców mogących podjąć studia na zasadach obowiązujących obywateli polskich należeli ci wymienieni w obowiązującej ustawie tj. m.in. posiadający Kartę Polaka, kartę stałego pobytu lub posiadający certyfikat C1 z języka polskiego. Osoby niewymienione w ustawie mogły być przyjmowane na studia w oparciu m.in. o umowy międzynarodowe, decyzję ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, decyzję dyrektora Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej w stosunku do jej stypendystów oraz decyzję Rektora. Podstawą do przyjęcia na studia I stopnia były oceny ze świadectwa dojrzałości lub jego odpowiednika a Uczelniana Komisja Rekrutacyjna przeliczała wyniki matury w sposób indywidualny i podejmowała ostateczną decyzję w sprawie liczby punktów. Świadectwo dojrzałości z zagranicy musiało zostać przetłumaczone na język polski przez uprawnione do tego podmioty. Na studia II stopnia przyjęcie mogło nastąpić na podstawie średniej ocen (dotyczyło absolwentów UEK) lub egzaminu wstępnego.

(akta kontroli str.37-39)

2.2 Przyjęcia na studia na Uniwersytecie odbywały się zgodnie z ww. zasadami dotyczącymi przyjęć cudzoziemców na studia¹⁴.

¹¹ 2016/17 – Zarządzenie Rektora UEK nr R-0201-19/2016 z 25 maja 2016 r.; 2017/18 – Zarządzenie rektora UEK nr R-0201-15/2017 z 15 maja 2017 r.; 2018/19 – Zarządzenie rektora UEK nr R-0201-30/2018 z 25 czerwca 2018 r.

¹² Dz. U. z 2005 r. Nr 164 poz. 1365.

¹³ Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, ze zm.

(akta kontroli str.289-292)

2.3 Rektor wydawał decyzje administracyjne odnoszące się do przyjęć cudzoziemców na studia w zgodzie z obowiązującymi na Uniwersytecie przepisami. Statystyka przyjęć cudzoziemców w okresie objętym kontrolą wyglądała następująco w kolejnych latach akademickich: 2016/17 – 521 osób, 2017/18 – 468 osób, 2018/19 - 365 osób i 2019/20 – 268 osób.

Poza studiami I i II stopnia Uniwersytet prowadził nabór na studia podyplomowe poprzez swoje jednostki tj. Krakowską Szkołę Biznesu (dalej: *KSB*) oraz Małopolską Szkołę Administracji Publicznej (dalej: *MSAP*). W okresie od października 2017 r. do marca 2020 r. przyjęto do *KSB* na dedykowane studia MBA oraz studia typu MBA łącznie 16 cudzoziemców. W *MSAP* studiował jeden cudzoziemiec na studiach podyplomowych. Ponadto cudzoziemcy uczestniczyli w szkoleniach organizowanych przez *MSAP* w ramach stażu oraz w szkoleniu *DOBRE*¹⁵.

Biuro Programów Zagranicznych UEK organizowało komercyjne kursy języka polskiego, których uczestnikami, jak wyjaśniła Prorektor, były osoby dorosłe niezwiązane z Uczelnią. Przeznaczone były m.in. dla tych cudzoziemców, którzy chcieli nauczyć się języka polskiego by w przyszłości ubiegać się o studia w Polsce.

(akta kontroli str.21-24,40,42-49)

2.4 Weryfikacja znajomości języka polskiego w toku procesu rekrutacji na studia odbywała się zgodnie z obowiązującymi na UEK procedurami¹⁶. Znajomość języka polskiego na wymaganym poziomie była potwierdzona m.in. faktem ukończenia studiów I stopnia w języku polskim, zaświadczeniem Uczelnianej Komisji Egzaminacyjnej UEK o zdaniu egzaminu lub faktem posiadania Karty Polaka.

(akta kontroli str.289-292)

2.5 Uniwersytet umożliwiał kształcącym się na nim cudzoziemcom zdobywanie liczby punktów ECTS przypisanych do zajęć właściwych na określonym kierunku i poziomie¹⁷. Dane o liczbie punktów przypisanych do danego przedmiotu znajdowały się w przypisanych do danego kierunku planach studiów.

(akta kontroli str.293-318)

2.6 Wyniki oceny jakości kształcenia, dokonane przez Polską Komisję Akredytacyjną (dalej: *PKA*) na pięciu kierunkach na UEK, w czterech przypadkach dały ocenę pozytywną, a w jednym wyróżniającą.

Ocena programowa na kierunku *towaroznawstwo* prowadzonym na poziomie studiów I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim była pozytywna¹⁸. W przedmiotowej uchwale wskazano, iż jakość prowadzonego kształcenia spełnia przyjęte przez *PKA* kryteria oceny programowej w stopniu pozwalającym na wydanie oceny pozytywnej. Spośród przyjętych ośmiu kryteriów, dwa z nich tj. *kadra prowadząca proces kształcenia* oraz *infrastruktura wykorzystana w procesie kształcenia* zasłużyły, zdaniem *PKA*, na ocenę wyróżniającą.

Ocena programowa na kierunku *rachunkowość i controlling* prowadzonym na poziomie studiów I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim była pozytywna¹⁹. W przedmiotowym dokumencie podano, iż proces kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie założonych efektów uczenia się.

¹⁴ Badanie przeprowadzono na próbie 20 cudzoziemców z różnych kierunków przyjętych na studia w latach 2016-2019 w zakresie zgodności z obowiązującą procedurą przyjęcia na studia.

¹⁵ Ang. Decentralization Offering Better Results and Efficiency.

¹⁶ Badanie przeprowadzono na próbie 20 cudzoziemców z różnych kierunków przyjętych na studia w latach 2016-2019.

¹⁷ Badanie przeprowadzono na próbie 20 cudzoziemców z kierunku Międzynarodowe Stosunki Gospodarcze (1 rok na studiach I lub II stopnia) przyjętych na studia w latach 2016-2019.

¹⁸ Uchwała nr 433/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z 11 lipca 2019 r.

¹⁹ Uchwała nr 887/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z 12 grudnia 2019 r.

Ocena programowa na kierunku *marketing i komunikacja rynkowa* prowadzonym na poziomie studiów I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim była pozytywna²⁰. W przedmiotowej uchwale wskazano, iż proces kształcenia umożliwi studentom osiągnięcie założonych efektów uczenia się.

Ocena programowa na kierunku *ekonomia* prowadzonym na poziomie studiów I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim była wyróżniająca²¹. W przedmiotowym dokumencie wskazano, iż siedem spośród ośmiu kryteriów przyjętych przez PKA otrzymało ocenę wyróżniającą m.in. *koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją i strategią uczelni oraz skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia*.

Ocena programowa na kierunku *finanse i rachunkowość* prowadzonym na poziomie studiów I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim była pozytywna²². W przedmiotowym dokumencie wskazano, proces kształcenia umożliwi studentom osiągnięcie założonych efektów uczenia się.

(akta kontroli str.50-70)

2.7 Uniwersytet nie dysponował systemem w ramach którego badano proces kształcenia studentów, w tym cudzoziemców. Nie analizowano przyczyn skreślenia z list studentów wszystkich uczących się, w tym cudzoziemców.

UEK prowadził badania losów absolwentów w latach 2009-2017. Raporty odnoszące się do wyników tych badań znajdują się na stronie internetowej Uniwersytetu²³. Z zamieszczonego tam dokumentu pn. *Wyniki badań losów absolwentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie*, opublikowanego w 2017 r. w oparciu o anonimowe ankiety, wynika, iż 93,5% absolwentów znalazło pracę w ciągu 18 miesięcy od ukończeniu studiów, przy czym 90,5% z nich posiadało ją już w ciągu 12 miesięcy od zakończenia nauki. Ponadto 56,0% ankietowanych wskazało, iż pierwsza ich praca była zgodna z ukończonym kierunkiem studiów.

Od 2014 r. tworzone są na stronie internetowej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego raporty z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, zawierające również dane o absolwentach UEK²⁴.

W obu powyżej opisanych przypadkach dane tworzone były na podstawie anonimowych ankiet i tym samym nie można stwierdzić czy absolwenci będący cudzoziemcami brali udział w przeprowadzonych badaniach.

(akta kontroli str.210-214)

2.8 UEK dokonywał wypłat stypendiów socjalnych tj. w oparciu o ocenę sytuacji materialnej studenta²⁵ oraz naukowych tj. w oparciu o ocenę wyników w nauce studenta²⁶ w sposób zgodny z regulacjami wewnętrznymi Uczelni²⁷.

(akta kontroli str. 284-288, 319-320)

²⁰ Uchwała nr 888/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z 12 grudnia 2019 r.

²¹ Uchwała nr 681/2017 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z 7 grudnia 2017 r.

²² Uchwała nr 866/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z 28 listopada 2019 r.

²³ www.kariery.uek.krakow.pl; dostęp 18 lipca 2020 r.

²⁴ <https://ela.nauka.gov.pl/pl>; dostęp 18 lipca 2020 r.

²⁵ Badanie przeprowadzono na próbie 10 studentów - cudzoziemców z kierunku MSG pobierających stypendia socjalne w roku akademickim 2018/2019 i kończących I lub II stopień studiów w 2019 r. (9 przypadków) oraz stypendium naukowe (1 przypadek).

²⁶ Badanie przeprowadzono na próbie 10 studentów - cudzoziemców z różnych kierunków studiów pobierających stypendia Rektora w roku akademickim 2019/2020.

²⁷ Zarządzenie Rektora UEK nr R-0201-52/2018 z 30 października 2018 roku w sprawie miesięcznej wysokości stypendiów i zapomogi dla studentów oraz doktorantów w roku akademickim 2018/2019 wypłacanych z funduszu pomocy materialnej dla studentów i doktorantów i Zarządzenie Rektora UEK nr R-0201-66/2019 z 21 listopada 2019 r. w sprawie miesięcznej wysokości stypendiów i zapomogi dla studentów oraz doktorantów w roku akademickim 2019/2020 wypłacanych z funduszu stypendialnego dla studentów i doktorantów.

Cudzoziemcy studiujący na UEK otrzymywali stypendia z trzech źródeł tj.: Funduszu Pomocy Materialnej, Stypendium im. Księcia Aleksandra S. Lubomirskiego oraz Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej²⁸ (dalej: NAWA).

Łączna kwota wszystkich stypendiów skierowanych do cudzoziemców w latach od 2016/17 do 2019/2020 wyniosła 7 136,0 tys. zł dla 1010 osób.

(akta kontroli str.210-214,226)

Z Funduszu Pomocy Materialnej/Funduszu Stypendialnego – ogółem wypłacono w latach od 2016/17 do 2019/20 5 473,3 tys. zł dla 860 osób, w tym: 2016/17 – 1 877,7 tys. zł dla 303 osób w tym skreślono z listy studentów 78 osób; 2017/18 – 1 316,0 tys. zł dla 243 osób, w tym skreślono z listy studentów 47 osób; 2018/19 – 1 460,8 tys. zł dla 188 osób, w tym skreślono z listy studentów 24 osoby; 2019/2020 – 818,7 tys. zł dla 126 osób, w tym skreślono z listy studentów 6 osób.

(akta kontroli str.226,236-272)

Ze Stypendium im. Księcia Aleksandra S. Lubomirskiego ogółem wypłacono w latach od 2016/17 do 2019/20 38,5 tys. zł dla 6 osób, w tym w 2016/17 – 28,0 tys. zł dla 4 osób a w 2017/2018 – 10,5 tys. zł dla 2 osób, w tym w tym skreślono z listy studentów 1 osobę.

(akta kontroli str.226-227)

Z NAWA ogółem wypłacono w latach od 2016/17 do 2019/20 1 624,1 tys. zł dla 144 osób, w tym w: 2016/17 – 361,8 tys. zł dla 44 osób w tym skreślono z listy studentów 7 osób; 2017/18 – 461,5 tys. zł dla 38 osób, w tym skreślono z listy studentów 1 osobę; 2018/19 – 478,8 tys. zł dla 35 osób, w tym skreślono z listy studentów 1 osobę; 2019/2020 – 322,0 tys. zł dla 27 osób.

(akta kontroli str.226,228-235)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia prowadzenie rekrutacji na studia oraz kształcenie cudzoziemców na Uniwersytecie.

3. Planowanie i finansowanie kształcenia cudzoziemców.

Opis stanu
faktycznego

3.1 Uniwersytet opracował dokument pn. *Strategia Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie na lata 2011-2020* przyjętym uchwałą Senatu²⁹. Zawierał on m.in. cel strategiczny wskazujący na utrzymanie ekonomicznej zdolności Uczelni do funkcjonowania. W 2019 r. roku opublikowano *Sprawozdanie Rektora z działalności i realizacji Strategii Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie w roku akademickim 2018/19*³⁰ (dalej: *Sprawozdanie*) zawierające porównania zakładanych celów ze stopniem i jakością ich realizacji. W Sprawozdaniu znalazł się m. in. zapis o realizacji przez Biuro Programów Zagranicznych UEK (dalej: BPZ) działań związanych z anglojęzyczną ofertą edukacyjną Uczelni tj. studiów stacjonarnych I i II stopnia w języku angielskim na kierunku MSG specjalność International Business oraz na kierunku Finanse i rachunkowość specjalność Finance and Accounting. Ponadto, zgodnie ze Sprawozdaniem, BPZ wspierało Wydział Zarządzania UEK w obsłudze studiów anglojęzycznych w ramach programu Modern Business Management. Zgodnie z danymi wskazanymi w Sprawozdaniu, w ramach n/w programów studiowało: International Business studia I stopnia – 117 studentów,

²⁸ Do 30 września 2017 r. z Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej (dalej: BUWiWM).

²⁹ W grudniu 2010 r.

³⁰ Przyjęte na posiedzeniu Senatu Uczelni 25 listopada 2019 r.

w tym 42 cudzoziemców; International Business studia II stopnia – 50 studentów, w tym 15 cudzoziemców; Corporate Finance and Accounting studia I stopnia – 85 studentów, w tym 8 cudzoziemców; Corporate Finance and Accounting studia II stopnia – 35 studentów, w tym 7 cudzoziemców; Modern Business Management studia I stopnia – 68 studentów, w tym 7 cudzoziemców; Doctoral Studies in Economics, Finance and Management (EFM) – 19 studentów, w tym 17 cudzoziemców.

W sprawozdaniu zawarto ponadto informację, iż BPZ koordynowało współpracę z siedmioma agencjami rekrutacyjnymi oraz portalem internetowym służącą międzynarodowej promocji Uczelni oraz rekrutacji studentów z zagranicy na UEK. BPZ było również zaangażowane w przygotowanie publikacji o UEK oraz programów studiów w języku angielskim dedykowanych kandydatom na studia z zagranicy.

W roku 2018/19 BPZ uruchomiło kolejną edycję odpłatnego kursu języka polskiego (Polish Path) dla obcokrajowców na poziomach A1 i A2 – na wszystkich poziomach językowych uczestniczyło łącznie 25 osób. Ponadto, także w roku 2018/19, BPZ uruchomiło piątą edycję intensywnego rocznego kursu języka polskiego dla obcokrajowców (Polish Module) chcących podjąć naukę na UEK – wzięło w nim udział 20 osób.

(akta kontroli str.170-183)

3.2 Uniwersytet zrealizował m.in. poniższe projekty i przedsięwzięcia związane z kształceniem cudzoziemców:

– Erasmus+ (KA103) – program Unii Europejskiej zakładający mobilność studentów na studia i praktyki zagraniczne, pracowników w celu prowadzenia zajęć dla studentów uczelni partnerskiej oraz na szkolenia. Wjazdy były możliwe wyłącznie do krajów Unii Europejskiej. W okresie 2017-2020 w ramach tego programu wypłacono studentom UEK – cudzoziemcom łącznie 80 815,0 euro;

– Erasmus+ (KA107) – program Unii Europejskiej zakładający mobilność studentów na studia i praktyki zagraniczne, pracowników w celu prowadzenia zajęć dla studentów uczelni partnerskiej oraz na szkolenia do krajów poza Unią Europejską (krajów partnerskich). W okresie 2017-2020 w ramach tego programu wypłacono studentom UEK – cudzoziemcom łącznie 819,5 euro;

– POWER – program umożliwiający studentom niepełnosprawnym lub znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej zrealizowanie części programu kształcenia na zagranicznej uczelni. W okresie 2017-2020 w ramach tego programu wypłacono studentom UEK – cudzoziemcom łącznie 72 481,0 zł;

– USAC³¹ – program uruchomiony na UEK w 2018 r. – pozwala na przyjazdy semestralne na Uniwersytet studentów amerykańskich. Od początku jego uruchomienia do 2020 r. na UEK przebywało łącznie 51 studentów. UEK przygotował ofertę dydaktyczną wraz z wycieczkami do instytucji kulturalnych i z tego tytułu był wynagradzany przez USAC na podstawie zawartej umowy.

(akta kontroli str.71-77)

3.3 Kwestie związane z wysokością opłat pobieranych od cudzoziemców za kształcenie i uczestnictwo w badaniach naukowych na UEK były regulowane zarządzeniami Rektora³². Zgodnie z ostatnią z ww. regulacji, poza opłatą ponoszoną

³¹ Ang. University Studies Abroad Consortium; organizacja typu non-profit zlokalizowana na Uniwersytecie Newady w Stanach Zjednoczonych.

³² Zarządzenia Rektora UEK: nr R-0201-23/2016 z 15 czerwca 2016 r w sprawie wysokości opłat pobieranych od cudzoziemców za kształcenie i uczestnictwo w badaniach naukowych na UEK w Krakowie; nr R-0201-12/2017 z 21 kwietnia 2017 r. w sprawie wysokości opłat pobieranych od cudzoziemców za kształcenie i uczestnictwo w badaniach naukowych na UEK w Krakowie; nr R-0201-19/2018 z 17 maja 2018 r. w sprawie wysokości opłat pobieranych od cudzoziemców za kształcenie i uczestnictwo w badaniach naukowych na UEK w Krakowie; nr R-0201-14/2019 z 15 maja 2019 r. w sprawie

tytułem postępowania związanym z przyjęciem na studia, cudzoziemcy ponosili opłaty semestralne (zróżnicowane w zależności od rodzaju studiów – I, II stopnia lub jednolitych studiów magisterskich). Ponadto byli zobowiązani do wnoszenia opłat w przypadkach: powtarzania przedmiotu, semestru lub roku.

(akta kontroli str.215-225,320)

3.4 Dochody UEK tytułem opłat za studia wnoszonych przez cudzoziemców wyglądały następująco: 2016/17 – 6 800,3 tys. zł; 2017/18 – 6 855,3 tys. zł; 2018/19 – 7 114,3 tys. zł; 2019/20 – 3 057,0 tys. zł.

(akta kontroli str.273)

Obniżenie lub zwolnienie cudzoziemców z opłat tytułem kształcenia mogło nastąpić, zgodnie z obowiązującymi regulacją wewnętrzną na UEK³³, na uzasadniony i udokumentowany wniosek zainteresowanego znajdującego się w trudnej sytuacji materialnej. Wyłączono możliwość obniżenia lub zwolnienia z opłaty za I rok studiów. Przedmiotowe decyzje wydawał Rektor po uzyskaniu opinii kanclerza i kierownika jednostki właściwej do spraw rozliczeń studentów i doktorantów.

Odnośnie do ilości wydanych przez Rektora decyzji w powyższym zakresie oraz łącznej kwoty wynikającej z przyznanych ulg w opłatach za kształcenie, Prorektor wyjaśniła, że w okresie objętym kontrolą przyznawano cudzoziemcom zniżki w opłatach i wahały się one pomiędzy 5-20% a w wyjątkowych przypadkach były wyższe. Dodała, iż nie prowadzono odrębnej ewidencji zniżek obejmującej ich wysokość oraz ilości złożonych wniosków, gdyż nie było takiego obowiązku wynikającego z obowiązujących przepisów. Ponadto Prorektor wyjaśniła, iż funkcjonujące na UEK systemy informatycznie nie pozwalają na wygenerowanie takich danych.

(akta kontroli str.211-212,320)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia proces planowania i finansowania kształcenia cudzoziemców.

4. Współpraca właściwych podmiotów na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców.

4.1 Poza współpracą opisaną w pkt. 3.2 Wystąpienia pokontrolnego, UEK koordynował n/w projekty służące wsparciu kształcenia cudzoziemców:

- CEEPUS³⁴ – Środkowoeuropejski Program Wymiany Uniwersyteckiej – zarządzany przez NAWA i umożliwiający studentom z Europy Środkowej i Wschodniej kształcenie przez I semestr na UEK w języku angielskim wraz ze studentami z innych programów wymiany oraz studentami polskimi. Nie tworzono odrębnego programu kształcenia dla tej grupy studentów, a stypendia przekazywane uczestnikom przez UEK były refundowane przez NAWA;
- programy podwójnych dyplomów – umożliwiały przyjazd na rok na UEK studentom z zagranicznych z uczelni z którymi UEK podpisał umowy. Osoby te, po napisaniu pracy, broniły je na Uczelni otrzymując dyplom Uniwersytetu. Większość

wysokości opłat pobieranych od cudzoziemców za kształcenie na studiach w języku polskim oraz zasady zwalniania z tych opłat w UEK.

³³ Zarządzenie Rektora nr R-0201-14/2019 z 15 maja 2019 r. w sprawie wysokości opłat pobieranych od cudzoziemców za kształcenie na studiach w języku polskim oraz zasady zwalniania z tych opłat w UEK.

³⁴ Opis projektu jest dostępny na stronie internetowej NAWA <https://nawa.gov.pl/naukowcy/ceepus>; dostęp 18 lipca 2020 r.

studentów przyjeżdżających otrzymywało wsparcie finansowe z uczelni macierzystych (w ramach programu Erasmus+) dlatego nie były wydawane na ten cel specjalne środki finansowe. Ponadto nie tworzono odrębnego programu kształcenia;

– NAWA – przyjmowanie cudzoziemców na podstawie skierowania od Dyrektora NAWA w oparciu o następujące warunki finansowe: stypendyści NAWA, bez odpłatności i świadczeń stypendialnych, stypendyści kraju wysyłającego oraz na zasadach odpłatności;

– program stypendialny im. Stefana Banacha³⁵;

– program stypendialny im. Konstantego Kalinowskiego³⁶.

(akta kontroli str.212-213)

4.2 Rektor informował Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Dyrektora BUWiWM oraz Komendanta Głównego Straży Granicznej o przyjętych studentach – cudzoziemcach w roku akademickim 2016/2017 oraz roku akademickim 2017/18 r., co było zgodne z art. 43 ust. 6a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Po nowelizacji przepisów ustawowych w tym zakresie, Rektor wprowadzał do systemu POL-on dane o studentach cudzoziemcach przyjętych na dany rok akademicki.

(akta kontroli str.189-209)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia prowadzoną w okresie objętym kontrolą współpracę na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców.

IV. Uwagi i wnioski

Wobec niestwierdzenia nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

³⁵ Opis projektu jest dostępny na stronie internetowej NAWA <https://nawa.gov.pl/studenci/studenci-zagraniczni/program-stypendialny-im-stefana-banacha>; dostęp 18 lipca 2020 r.

³⁶ Opis projektu jest dostępny na stronie Uniwersytetu Warszawskiego jako koordynatora projektu <https://studium.uw.edu.pl/program-im-kalinowskiego/>; dostęp 18 lipca 2020 r.

W związku z niesformułowaniem wniosków, NIK nie oczkuje odpowiedzi na niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Kraków, lipca 2020 r.

Wojciech Dudek
Główny specjalista
kontroli państwowej

.....
podpis